

Resursförsvaret hos hund

När den snälla, fina familjehunden som sover i vår säng på nätterna plötsligt morrar åt oss kan det göra oss chockade, ledsna och kanske även arga eller rädda för vår hund. Att hunden vaktar saker som är viktiga för den kallas resursförsvaret och är egentligen inget konstigt beteende - vi är alla måna om saker vi upplever som viktiga för oss. Är man hungrig är maten viktig, är man trött är det viktigt att få ha sin sovplats ifred och har man hittat något spännande vill man kanske behålla det för sig själv.

Men om vaktandet skulle bli ett problem för dig och hunden i er vardag, hur ska du då hantera det?

Tecken på resursförsvaret

Om hunden till exempel tuggar på ett ben eller leker med en leksak och plötsligt blir stel i kroppen eller morrar när du närmar dig visar den tydligt att den tycker att du kommit för nära. Detta ska vi ta på största allvar eftersom det är en varning som hunden kan trappa upp om vi inte respekterar dess signaler. Ett morrande betyder att hunden känner sig osäker i situationen och vi som hundägare behöver fundera över vad det är hunden vaktar och vid vilka tillfällen det uppstår för att kunna se till att det inte blir ett problem.

Fysiska tecken på resursförsvaret

- Stelnar i kroppen
- Slickar sig runt munnen
- Visar vitögon
- Sväljer sin resurs snabbt oavsett om det är mat eller en leksak
- Tar med sig sin resurs och går undan från dig
- Morrar
- Nafsar

Vad kan hunden försvara?

Hunden försvarar det som är viktigt för den, där och då. Det handlar ofta om mat, tuggben eller leksaker men kan även vara en bra liggplats, sin ägare och/eller dennes saker, sitt eget kräks eller andra saker i dess närhet. Vissa hundar vaktar bara i specifika situationer eller miljöer och resursförsvaret kan visa sig mot både människor, hundar eller andra djur.

Varför vaktar hunden?

Att hundar vaktar sina resurser kan dels ha genetiska orsaker vilket betyder att det finns en ärftlig predisposition hos hunden att vakta, men det kan även vara inlärt. Det kan starta redan i valplådan om resurserna är begränsade men vår hantering av hunden spelar också in. Vissa raser är mer benägna att vakta än andra men vaktar mindre på bortaplan där resurserna inte är deras att försvara. Att vakta kan även bero på generell stress om hunden ligger högt i aktivitet.

Smärta?

Att en hund börjar vakta resurser eller förvärras i sitt resursförsvaret kan även vara en konsekvens av problem med mage och tarm. Att uppsöka veterinär vid beteendeförändringar är därför viktigt som ett första steg.

Går det att träna bort?

Svaret på denna fråga är kanske. Det beror på hur starkt beteendet sitter i hunden, tidigare erfarenheter och träning och livssituation. Det går alltid att skapa bättre förutsättningar för hunden att göra rätt och att inte vakta sina resurser mer än nödvändigt. Om vi inte respekterar hundens signaler kan beteendet öka i styrka eftersom hunden inte får gehör för det den försöker förmedla till oss. Om vi i stället lär hunden att vi inte kommer konkurrera om dess resurser kan beteendet minska.

Ska man straffa bort det?

En morning betyder alltid att hunden tycker du är för nära och att den är osäker på situationen. Om vi i det här läget försöker ”ta i med hårdhandskarna” kommer det få motsatt effekt. Vi bevisar för hunden att vi inte är att lita på eftersom vi försöker stjäla det hunden tycker är hans. Risken är dessutom mycket stor att du blir biten. Lyckas vi ta ifrån hunden dess skatt med hot eller våld kommer det resultera i att hunden litar på oss lite mindre nästa gång samma situation uppstår och troligen trappar den upp varningssignalerna och varnar tidigare och starkare än innan. Om morgningen bestraffas finns även en risk att vi tystar hundens varning vilket gör att den i stället biter utan förvarning. Bekräfta inte hundens misstankar och undvik hot och dominanshandlingar som att gå mot hunden, stirra på den eller sträcka dig efter det hunden har.

Gamla sanningar

Förr trodde man att det var bra att öva på att ta ifrån hunden dess saker för att lära den att släppa sina resurser. Idag vet vi att det snarare kan skapa problem med resursförsvar eftersom det är ett ologiskt beteende. Hunden kan bli vaksam eftersom den aldrig vet när vi kommer och tar något ifrån den. Idag vet vi också att det inte finns någon rangskala mellan olika arter och därför finns det ingen anledning för oss att försöka dominera hunden på olika sätt. Det skapar snarare osäkerhet och otrygghet.

Hur gör man då?

Veterinär

Om beteendet att vakta en resurs är nytt eller väldigt starkt, överdrivet eller har eskalerat är alltid första steget att boka en tid hos veterinär för en undersökning. Resursförsvar kan vara ett symptom på smärta, värk eller sjukdom.

Det man gör ofta blir man bra på!

Undvik att det uppstår situationer där hunden behöver vakta. Vi vill inte att hunden ska öva på att nafsas eller bita. Respektera därför hundens signaler och backa undan. Därefter behöver du fundera på hur du kan hjälpa hunden så situationen inte uppstår igen.

Jobba förebyggande

Säkerhet är alltid det viktigaste när vi har en hund som vaktar. Det finns hundar som är avslappnade kring resurser och då behöver man inte vara med och styra på samma sätt men var uppmärksam på om hunden blir obekvämt. Hundar vill inte ha konflikt utan försvarar sig bara om de känner sig trängda.

Gå till din plats/slips

Vi lär hunden att det finns en trygg plats där den får vara ifred och där ingen kommer störa den genom att använda kompostgaller och skapa ett rymligt hörn där hunden får en liggplats. Kompostgallret behöver ha en viss siktbarriär som kan skapas genom att till exempel trä ett lakan runt eller hänga en filt över en del av gallret. Synliga barriärer är bra för både hund och människa då det blir tydligt vart gränsen går. För att inte tränga hunden är det dock viktigt att det inte blir en återvändsgränd för hunden utan att den kan ta sig ut från två håll.

Låt hunden ha ett längre bomullssnöre (minst 1,5-2 m långt) fastknutet i halsbandet eller selen. Snöret får inte vara för kort eftersom vissa hundar då kan börja vakta snöret. Denna "slips" används för att på ett neutralt sätt bryta hunden om den blir obekvämt och börjar vakta något. Ligger hunden till exempel i en soffa eller säng och blir stel när du kommer nära tar du utan att säga något änden av slipsen och leder hunden in bakom gallret. Slipsen gör situationen säkrare eftersom du inte behöver tränga hunden genom att komma för nära, samtidigt som du på ett tryggt sätt visar vad det är du vill att den ska göra.

Det är inte meningen att stänga ute hunden ur gemenskapen med hjälp av gallret utan tanken är att vi lär den vad den har för alternativ när den känner sig obekvämt, eftersom den alltid kan välja att gå undan. Bakom gallret får hunden vara ifred med det den har så länge den stannar där. Går hunden iväg med sin skatt till en annan plats tar vi änden av snöret och leder tillbaka hunden in bakom gallret utan att säga något. Möjligen kan vi lägga på ett lugnt "bra" när hunden är på plats bakom gallret igen. Den här träningen behöver som mycket annan träning nötas in tills hunden förstår och är trygg med vad vi menar.

Förslagsvis serveras köttben eller annat hunden sätter stort värde på endast bakom gallret för att öka värdet på platsen och undvika att hunden gör fel val (dessutom slipper vi kladd från tuggben på våra möbler). Går hunden iväg med sitt ben använder vi slipsen och leder den tillbaka till sin plats igen.

Lär besökare, barn och andra som finns i hundens närhet att respektera hundens signaler och att hunden ska få vara ifred när den äter, vilar osv.

Under matbordet

Vissa hundar lägger sig under matbordet när familjen äter och kan därifrån vakta tyst mot andra hundar eller kanske mot familjens katt. Om du märker att det här är en svår situation för hunden kan du förebygga och hjälpa den att göra rätt genom att redan innan ni sätter er för att äta flytta hunden till dess egen plats där den kan få sin mat/leksaker/tuggben och slipper vakta.

Om hunden inte vaktar kan den självklart få vara under bordet eftersom det är dumt att göra något av en situation som inte är ett problem.

Flera hundar i samma familj

Har du fler än en hund hjälper du dem att hålla avstånd till varandra genom att ge dem mat på olika platser så de inte är för nära varandra. Använd gärna kompostgaller eller en barngrind mellan dem så du själv slipper stå och vakta. Hjälプ hundarna med avstånd och se till så ingen stjälar från någon annan.

Se till att det finns tillräckligt med resurser (leksaker, tuggben, vattensålar, liggplatser) så det inte behöver bli konkurrens. Vissa hundindivider kan dock bli mer stressade av att det finns ett överflöd av saker eftersom de får för mycket att hålla reda på. I de fallen är det bättre att plocka

undan det hunden vaktar och istället dela ut varsitt ben eller leksak när du kan ha hundarna under uppsikt och hjälpa till om det är på väg att bli fel. Var även noga med att dela ut uppmärksamhet rättvist.

Hunden vaktar dig

Vissa hundar vaktar sin ägare mot andra hundar. Res dig upp och gå några steg för att lösa upp spänningen. Hjälp hundarna med avstånd så de inte är för nära varandra. Om hunden vaktar dina saker plockar du undan dem. När matte eller husse kommer hem från jobbet kan vara en situation där vakt ibland kan uppstå eftersom hundarna går upp i varv och konkurrensen kan bli stor. Även här behöver hundarna hjälp att hållas isär.

Akuta situationer

Ibland uppstår akuta situationer där hunden tagit något farligt eller ömtåligt. I dessa fall är det viktigt att du inte tar i hunden eftersom du då riskerar att bli biten. Försök avleda hunden på något sätt genom att till exempel plocka fram riktigt gott godis. Behåll ditt lugn och höj inte rösten. När hunden släpper sitt föremål tar du undan det och belönar hunden rikligt.

Byteshandel/tack tack!

Vi byter ut det hunden har i munnen mot något hunden verkligen vill ha, som till exempel mycket högvärderat godis (korv, ost, köttbulle, bästa bollen osv). Träna på för hunden ointressanta och lågvärderade föremål och i situationer som inte har någon laddning, exempelvis under promenaden. Varje gång hunden släpper det den håller i munnen säger du "tack tack" och ger hunden belöningen.

Viktigt! Den här övningen ska inte övertränas då den istället kan skapa problem och det blir en spänning i situationen. Om beteendet ökar och träningen får motsatt effekt mot vad du hade tänkt, avbryt träningen.

"Tänk snabbt!"

Det här är en övning som fungerar som en brytsignal/släppsignal och ska läras in så hunden blir snudd på hjärntvättad...!

- 1) Använd för hunden mycket högvärderat godis (korv, ost, köttbulle, bästa bollen osv.) och kasta godbitar till hunden som den fångar i luften. Oavsett om hunden fångar godbiten i luften eller efter att den landat på marken bidrar kastandet till att hunden kommer av sig lite och reagerar mer på vad vi gör. Öva på många olika platser och i många situationer.
- 2) Lägg på kommandot "tänk snabbt!" när du kastar godisbiten. Öva på många olika platser och i många situationer.
- 3) Testa när hunden nosar i marken eller är uppmärksam på något annat. Säg "tänk snabbt!" och kasta godisen direkt efteråt. Om hunden omedelbart reagerar och snor runt börjar kommandot sitta i ryggmärgen och kan användas även i svårare situationer. Övningen kan användas för att bryta en laddad situation och hjälpa hunden ta sig ur den.

Känns det svårt?

Tveka inte att ta hjälp av en hundbeteendutredare om din hund visar problematiska beteenden. Det mesta går att göra lättare för både dig och din hund med genomtänkt träning. Du hittar

hundtränare med utbildning och erfarenhet i ditt område hos Sveriges Hundföretagare,
www.sverigeshundforetagare.se

Att tänka på/sammanfattningsruta

- Viktigt med säkerhet och avstånd
- Respektera hundens signaler
- Låt hunden vara på avskild plats för att äta ben
- Använd byteshandel med försiktighet
- Separera hundar vid utfodring
- Ta bort resurser som hunden vaktar för mycket
- Tillför i stället för att ta ifrån- kasta godis mot hunden när den har en resurs
- Träna in en brytsignal ("tänk snabbt!")